

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

Ne Clerici Vel Monachi secularibus negotiis se immisceant. Titvlvs L.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62915)

una vel alterius servitii impensu legato vel alteri, illud restituere, & tantundem pauperibus erogatum.

Idem in eodem a.

Quia plerique b. praelati, ut procuracionem aut servitium aliquod impendant legato vel alii, plus extorqueant a subditis, quam solvant, & in eorum damnis lucra sectantes, quarunt praxdam potius quam subsidium in subiectis, id de cetero fieri prohibemus. Quod si quis forte praesumpserit, & sic extorta restituat, & tantundem cogatur pauperibus elargiri.

Superior autem, cui fuerit querela deposita, si negligens fuerit, in huiusmodi executione statuti, canonice subiacet ultioni.

CAP. IX.

Ecclesia non consecrata, in qua divina officia celebrantur, gaudeat immunitate.

Gregorius IX. Astorien. Episcopo c.

Ecclesia in qua divina mysteria celebrantur, licet ad huc non exiterit consecrata, nullo iure privilegium d' immunitatis admittitur: quia obsequiis divinis dedicata e, nullius est temerariis ausibus profananda.

CAP. X.

Qui sub spe immunitatis in ecclesiis vel cimiteriis delinquunt, immunitate non gaudent.

Idem Tolosano & Compostellano Archiepiscopo.

Immunitatem f. ecclesiasticam: & infra. Nonnulli immunitatem suorum excessuum per defensionem ecclesiarum obire sperantes, homicidia & mutilationes membrorum in ipsis ecclesiis vel earum cimiteriis committere non verentur: qui, nisi p. per ecclesiam, ad quam fugerint, crederent se defendi, nullatenus fuerant committendi: & infra. Cum autem in eo, in quo delinquit, puniri quis debeat: & frustra legis auxilium invocet, qui committit in legem: mandamus, quatenus publice nunciatis, tales non debere gaudere immunitatis privilegio, quo faciunt se indignos.

NE CLERICI VEL MONACHI SE-
cularibus negotiis se immi-
scent.

TITVLVS L.

CAP. I.

Enumerat concilio multa secularia negotia, a quibus iubet clericos & Monachos abstinere. Et sunt xxv. si recte numerentur.

Ex Concilio Maguntino.

Multa sunt b. negotia secularia, de quibus pauca perstringamus, ad quae pertinet omnis carnalis concupiscentia. Quicquid plus suo appetit homo, turpe lucrum est. Munera iniusta accipere vel etiam dare. Pro aliquo seculari quaestu precio aliquem conducere. Contentiones vel lites vel rixas amare. In plateis secularibus disputare, excepta defensione orphanorum aut viduarum. Conductores secularium rerum aut procuratores esse. Turpis verbi vel facti esse ioculatorum, vel iocum secularem diligere. Aleas amare. Ornamentum inconueniens proposito suo querere. In deliciis vivere velle. Gulam & ebrietatem sequi. Pondera iniusta vel mensuras habere. Negotium iniustum exercere. Nec tamen iustum negotium est: & contradicendum, propter necessitates diuer-

a Sül. Conc. Lat. c. 34. b Ca. 4. De censibus in 4. comp. vid. filin. in c. irrefragabili. s. ceterum. sup. de offic. ordin. c. Astorien. Episcop. al. Senon. Episc. Contus. d. Emunitatis. e. licata. f. Vid. Covarruviam lib. 2. var. resol. c. 70. & Remigium de Gomm. mal. de imm. ecclesiast. g. al. ita: qua nisi, &c. sed in magu. res. & emendatis habetur ut est impressum. h. Ca. eod. tit. in 1. comp. i. alata: est eu. contradicendum.

fas, quia legimus sanctos Apostolos negotiatis a fuisse: & in regula beati Benedicti praecipitur provideri, per quorum manus negotia monasterii procurantur. Canes & aves sequi ad venandum, & omnibus quibuslibet causis superfluis interesse. Ecce talia & his similia ministris altaris Domini, nec non & Monachis omnino contradicimus, de quibus ait Apostolus: Nemo militans Deo implicet se negotiis secularibus.

CAP. II.

Clerici non debent esse ministri vel procuratores laicorum, quod si contra fecerint, & deprehendantur in fraude, non subvertantur ab ecclesia.

Eugenius Papa Lucanen. b. Episcopo.

Sacerdotibus c. & clericis tuis denuncies publice, ne ministri laicorum fiant, nec in rebus eorum procuratores existant. Quod si postmodum facere praesumpserint, & occasione ipsius administrationis propter pecuniariam causam deprehendantur in fraude, indignum est eis ab ecclesia subveniri, per quos constat in ecclesia scandalum generari.

CAP. III.

Religiosi professi exeuntes ad audiendas leges vel Physicam, nisi intra duos menses ad claustrum redeant, excommunicati sunt: & in nulla causa patrocinari possunt: & in choro, & in capitulo, & ceteris eorum ultimis: & sine dispensatione Papa non promouentur.

Alexander tertius in Concilio Turonensi d.

Non e. magnopere antiqui hostis invidia: [1 & infra.] Inde nimirum est, quod in Angelis: Incis se more solito transfigurans, sub obtentu languentium fratrum consulendi corporibus, & ecclesiastica negotia fidelius pertractandi, regulares quosdam ad legendas leges, & confessiones Physicales ponderandas de claustris suis educit. Unde ne occasione scientia spiritualis viti mundanis rursus actionibus involvantur: statuimus, ut nulli omnino post votum religionis, & post factam in aliquo loco religioso professionem ad Physicam legesve mundanas legendas permittantur exire. Si vero exierint, & ad claustrum suum intra duorum mensium spacium non redierint, sicut excommunicati ab omnibus evitentur: & in nulla causa, si patrocinium praestare voluerint, audiantur: reversi autem in choro, capitulo, mensa, & ceteris ultimis fratrum existant, & (nisi forte ex misericordia sed. Apostol.) totius spem promotionis amittant.

[1 Infirma membra ecclesie, praecipere laborat, sed manum mittit ad desiderabilia eius, & electos quosque nititur supplicare, dicente scriptura: Esca eius electi: multum si quidem casum se repetat, ubi preciosum aliquod membrum ecclesie sua calliditate fuerit destratum.]

CAP. IV.

Clericus generalis procurator vel iusticiarius Principis secularis deponendus est: & si religiosus est, graviter punietur.

Idem in Concilio Lateranensi.

Sed nec procuraciones f. villarum, aut iurisdictiones etiam seculares sub aliquibus Principibus & secularibus viris, ut iusticiarius g. eorum fiat, clericorum quicumque exercere praesumat. Si quis autem adversus haec venire tentaverit (quia contra doctrinam Apostoli dicentis, Nemo militans Deo, implicet se secu-

a Negotiatores. b. al. Lucensi. al. Lucen. al. Lucen. in omnibus Vaticanis. c. Ca. 8. eod. tit. in 1. comp. d. Eodem modo habetur in antiq. C. & post Concil. Lateran. p. 27. ca. 2. e. Cap. 1. eod. tit. in 1. comp. vid. Innocent. in c. firmiter. sup. de summ. trin. & fid. casti. Archid. in ca. non dicatis. 22. q. 1. Adde citata infra eod. tit. super Specula. f. Procuratores. g. In C. Barbat. & concil. us iusticiarii eorum fiam.

laribus negotiis secularibus, agit) ab ecclesiastico fiat ministerio alienis: pro eo quod (officio clericali neglecto) fluctibus seculari, ut potestatis placeat, se immergit. Distinctius autem decernimus puniendum, si religiosorum, quisquam aliquid praedictorum ausus fuerit attentare.

CAP. V.

Clericus iudicium sanguinis exerceat, ab officio & beneficio depun- tur: & excommunicatus est habens officium praepositi secularis, si monitus non desistat.

Idem Cantuarien. Archiepiscopo.

Clericis in sacris a ordinibus constitutis, ex concilio Toletano b iudicium sanguinis agitare non licet. Vnde prohibemus, ne aut per se truncationes membrorum faciant, aut iudicent inferendas. Quod si quis tale quid fecerit, honore privetur & loco. Iubemus e etiam sub interminatione anathematis, ne quis sacerdos officium habeat vicecomitis aut praepositi secularis. Si quis autem contra hoc venire praesumpserit, & communitus emendare noluerit, excommunicationi subiaceat.

CAP. VI.

Non licet clericis vel Monachis lucris causa negotiari. hoc primo. Monachi nequeunt nomine proprio conductas possessiones habere. hoc secundo. Laici non debent ecclesia titulo conductum concedi. hoc tertio. Idem Londin. Episc. d

Secundum e instituta praedecessorum nostrorum sub interminatione anathematis prohibemus, ne Monachi vel clerici causa lucris negotentur: Et ne Monachi a clericis vel laicis suo nomine firmas habeant: Neq; laici ecclesias ad firmam teneant.

CAP. VII.

Monachi incorrigibiles de monasterio expellantur, & reformabuntur monasterium de fratribus alterius ordinis, si de Monachis e iudicium demeruerint reformari non potest.

Idem eadem.

Relatum f est, quod Monachi de H. seculariter vivunt, & alios exemplo suo corrumpunt. Ideoque mandamus, quatenus eos ad observantiam g regulae appellatione remota compellas: vel h si tibi restiterint ausu temerario, eis eclusis, fratres alterius ordinis (si non potest praescriptum monasterium in suo ordine reformari) in illud inducas: ut labores impiorum iusti edant: & illi tandem robore i persusi, ad sui ordinis observantiam revertantur.

CAP. VIII.

Clerici in sacris compellendi sunt per beneficiorum subtractionem: ut desistant a tabellionatus exercitio.

Innocentius III. Esgulan. Episc. k

Sicut l te accepimus referente: [i & j.] Frat. tuae mandamus, quatenus clericis in sacris ordinibus constitutis tabellionatus officium, per beneficiorum subtractionem appellatione postposita interdicas.

[i Cum ven. f. n. t. Hostien. Episc. olim per tuam transiens civitatem, tibi dederit in mandatu, ut Praebiteros, Diaconos, quos ibidem invenire, passim tabellionatus, & Subdiaconatus officium exercentes, excommunicationis vinculo innodares: & eos qui ab illi publica reciperent instrumenta, tu licet id feceris ex mandata praedicti Episcopi, dissimulasti: postmodum de Subd. qualiter donec contra ipsos & alios in sacris ordinibus constitutos deberes procedere, sedem ducenti Apost. consulendam: quocirca.]

CAP. IX.

Clericus nec distare, nec proferre sententiam sanguinis debet, nec

a Ca. 6. eod. tit. in 1. comp. & post Con. Lat. p. 27. c. 4. b Conc. Tolet. 17. c. 6. c indubitem etiam. d London. e Ca. 5. eod. tit. in 1. comp. & post Con. Lat. p. 27. c. 5. f C. 7. eod. tit. in 1. com. & post Conc. p. 27. c. 7. g regularem. h sicut tibi, &c. i Con. fusi. k Esgul. l Ca. 5. eod. tit. in 1. comp.

quicquam alium exercere, per quod ad vindictam sanguinis tendatur, vel purgationis vulgari opem prestare non debet.

Idem in concilio generali a.

Sententiam sanguinis nullus clericus dicere aut profert, sed nec sanguinis vindictam exerceat, aut tibi exerceatur, interfit. Si quis autem huiusmodi occasione litatur ecclesiis vel ecclesiasticis personis aliquid praesumpserit inferre dispendium, per censuram ecclesiasticam compescatur. Nec quisquam clericus literas dicitur aut scribat pro vindicta sanguinis destinandas, unde in curiis Principum haec sollicitudo non clericis, sed laicis committatur. Nullus quoq; clericus b ruptariis vel balistaribus, aut huiusmodi viris sanguinum praeparatur, nec ullam chirurgiae artem Subdiaconus, Diaconus vel sacerdos exerceat, quae ad usum vel incisionem inducit. Nec quicumque purgationis ferventis vel frigidae, seu ferri candentis, ritum cuiuslibet benedictionis aut consecrationis impendat, salvis nihilominus prohibitionibus de monomachiis sive duellis ante promulgatis c.

CAP. X.

Constitutio Turonensis concilii, punitis religiosi, audienti legi vel Physicam, est canonice sententia: & incidentes in illam, debent per ordinarios puniri. hoc primo. Secundo extendi distam institutionem ad habentes dignitates & personatus, & ad Praebiteros, Honorios III.

Super specula d: [i & infra.] Contra religiosas personas [de e claustris] exeuntes ad audiendum leges vel Physicam Alexand. praedecessor noster olim statuit in concilio Turon. ut nisi intra duorum mensium spacium ad claustrum redierint, sicut excommunicati ab omnibus evitentur, & in nulla causa (si patrocinium prestare voluerint) audiantur. Reversi autem in choro, mensa, capitulo, & ceteris, ultimi fratrum existant, & (nisi forte ex misericordia sed. Apost.) totius spem promotionis amittant. Verum quia nonnulli ex talibus propter quorundam opinionem diversas excusationis aliquid adsumebant: nos volentes ut de cetero ipso facto sententiam excommunicationis incurrant, distinte praecipiendo mandamus, quatenus tam a diceclanis & capitulis ipsorum, quam a ceteris Episcopis, in quorum diceclis huiusmodi student, tales excommunicati, & praedicti poenis obnoxii publice nunciatur. Quia vero Theologiae studium cupimus ampliari, ut dilatato sui tentori loco, funiculos suos faciat longiores, ut sit fides catholica circumcincta muro inexpugnabili bellatorum, quibus resistere valeat ascendentes ex adverso: ad Archidiaconos, Decanos, plebanos, praepositos, cantores, & alios clericos personatus habentes, nec non Praebiteros (nisi ab his intra spacium praescriptum desisterint) hoc extendi volumus & mandamus, & appellatione postposita, firmiter observari.

[i Sane licet fallax sit gratia ceterarum scientiarum, & etiam pulchritudo, cum frumentum eleitorum & rumen germinans virgines iuxta Prophetam sit bonum super omnia & sit palatum: quia tamen regulares quidam & claustrales scientiam & legem Domini animas convertentem & sapientiam dantem parvulis, quam super aurum & topazion amare debeverant, respuentes, alioquin post vestigia gregum, & illicite se convertunt ad pedessequas amplius, quae plausum desiderant popularium.]

a Scil. Lat. c. 18. & C. 2. eod. tit. in 1. comp. b al. Reportu. al. Rotariu ut observat Hostiensis. sed in omnibus Vaticanis ut est impressum. c Vid. Conc. Lat. sub Alex. III. ca. 20. & Conc. Trid. sess. 25. de refor. c. 19. d Reliqua fragmenta huius capiti habet infr. tit. de Magistris & tit. de privi. e Haec duo verba, de claustris desunt in omnib. antiquis & manuscr. Vaticanis. f Haec pro hoc in multis Vaticanis.

